

Szvoren Edina

Mondatok a csodálkozásról

Március

1. Nap mint nap el kell játszanom a csodálkozó ember szerepét, és ez a színlelés egyre nehezebb.
2. Mióta csak eszemet tudom, képtelen vagyok a csodálkozásra, de ha mindent valószínűnek vagy akár csak lehetségesnek látok, ennek a dolognak nem sok köze lehet bármiféle előre látáshoz, okossághoz, dicsfényvel övezhető prudenciához.
3. Ez egy fogyatékoság, tudom.
4. Minden nap történik valami – a meghökkentő és a megdöbbentő közt a skála széles és színes, majdhogynem végtelen: egy festő nonfiguratív képet alkotott, és csodálkozni kell; meghalt egy ember, és csodálkozni kell (haldokolt pedig); a Pór-házaspár egyik tagja azt találta mondani, *lent*, vidéken, és csodálkozni kell; karlendítős Hitler-portrét láttam egy nagy múltú cukrászda falán, és csodálkozni kell; Debrecenben katolikusok is élnek, és csodálkozni kell; kipukkadt a nagy, kék gyógyászati labda, amit a McKenzie-terapeuta tudta nélkül szereztem be, és csodálkozni kell (ha nem kipukkadt, csak leeresztett, csodálkozni kell).
5. Amikor kinyitom az ajtót, és meglátom a barátaimat a lépcsőházban ácsorogni, úgy kell tennem, mintha csodálkoznék, és azt mondanom, hogy ó, pedig tudtam, hogy jönni fognak, hiszen felszóltak kaputelefonon.
6. Épp elég csodálkozást láttam már ahhoz, hogy tudjam, mit kell csinálni: előre dől a homlok, felrándul a szemöldök egész a homlok közepéig, és ahogy a frissen fogott halak csodálkozásra teremtett koponyáján, pár pillanatra enyhén kidülled a szem, mintha a látás, a látvány csillapíthatna egy efféle dermedt megütközést.
7. A csodálkozást néha alig valami választja el a felháborodástól, máskor meg úgy tűnik, hogy a csalódással határos, úgyhogy a csodálkozás, csalódás szavakat is összekeverheti, aki egyik pillanatról a másikra ámulatba esik.
8. Vannak esetek, amikor én magam is úgy érzem, hogy meg kellett volna lepődnöm: legalábbis ezt gondoltam, amikor a halkszavú McKenzie-terapeuta azt javasolta, hogy ha szeretnék rátalálni a helyes testtartásra, próbáljak magam elé képzelni egy fény felé nyújtózó növényt.
9. Ha a barátaim meglátogatnak, poharakat hozok – Schott Zwiesel divatos, szögletes, méregdrága kelyheit –, bort öntök, vöröset, áruházi szórólapok és számlalevelek közt csinálok helyet az aprósüteménynek, aztán becses ittlétük első perceiben, félve, hogy a korábbi fesztelenséghez már sosem sikerül visszatalálnunk, jobb híján a McKenzie-tornáról cseve-

günk, amit az ismerőseim közül néhányan (de legfőképpen a Pór házaspár tagjai) szívesen elsajátítanának, ha kicsit több idejük vagy kitartásuk volna.

10. Napi tíz perc, bizonygatom, erre aztán megnyúlik az arcuk, és annak rendje-módja szerint meglepődnek, mert, ahogy mondják, *ritkább, de kiadósabb* adagokra számítottak, nem egyszerűen többre, és látom, hogy átsuhan az arcukon egy másfajta élet árnya, egy életé, amiben helyet lehetne szorítani a módszerességnek vagy legalább a McKenzie-torna személyre szabott gyakorlatainak.

11. Nem csodálkozni nem erény, bár persze csodálkozni sem az.

12. A természetes adottságok – egyik barátom széles, kiugró pofacsontja, egy másik tektonikus rétegződő táskái a szeme alatt, vagy épp a vastag, tömör szemöldök (a híres Pór-féle mínuszjel) – alig valamit számítanak: csodálkozás közben minden barátom arca hasonlóvá válik, mintha mindannyian egyetlen emberpártól, egyetlen csodálkozó közös őstől erednének.

13. Homo mirabundus, ó.

14. Még sosem volt bátorságom hozzá, hogy a csodálkozás testi jegyeit – a színlelést – a barátaim jelenlétében szándékosan visszatartsam, de az már megesett párszor, hogy történeteikben, legfőképpen pedig a Pór házaspár történeteiben késve ismertem fel a meglepő elemet, ezért az arcom jó néhány másodpercen át ridegen, bántón semleges maradt.

15. Mivel ilyenkor ijedséget látok a szemükben, mintha hirtelen egyedül maradtak volna valami kozmikus magányban, ahol minden mindennel összeillik, még épp időben, még az utolsó pillanat előtt eszembe jut, hogy csodálkozni kell, s így a lelepleződéstől hajszál híján megmenekülök.

16. Habár a barátaim a velük történeteket eleve azzal a szemmel nézik, tartalmas életük eseményeit eleve úgy mesélik, hogy akadjon bennük egy-két meglepő mozzanat, amire szerintük nincs más magyarázat, mint a genetika, a sors vagy a politikusok háttéralkui, a történeteik minden mozzanata levezethető ugyanazoknak a történeteknek a korábbi mozzanataiból –én ennek ellenére néha mégis elszámítom magam, és egy szempillantásnyi időre őszintén megütközöm azon, hogy mit találnak ők meglepőnek a történetükben, és mit nem, hol látnak benne hiányzó lépcsőfokot, áthidalhatatlan szakadékokat.

17. A barátaim ilyenkor persze azt gondolhatják, hogy a hallottakon csodálkozom, és nem a meglepetésükön.

18. A csodálkozásnak szóló csodálkozások ugyan sajnos másfélék, mint a történetnek szólóak, s ezért ezekben az őszinte pillanatokban korántsem ugyanazokkal a gesztusokkal, korántsem ugyanazzal a – barátaimtól ellesett – mimikával csodálkozom, mint mikor színlelek, az ismerőseim mégis kizökkennek néhány pillanatra a mesélésből, elakadnak a jól felépített történetükben, és aztán gyanakodva fürkészik az arcom, mintha azt hinnék, hogy épp olyankor színlelek, amikor végre őszinte vagyok.

19. Nem sejtik, mi zajlik bennem.

20. Van, hogy a vendégeimmel felöntünk kicsit a garatra: engedem, hogy kibújjanak a cipőből, s aztán kedvükre egzecírozatom őket a durva szövésű IKEÁ-s szőnyegen, ami nyomot hagy tenyéren, pihegő archúson, alkaron.

21. Ha a barátaim szeretnék, még a nagy, kék gyógyászati labdát is előkeresem: ahogy gyöngéden görgetve átsegítem a hálószoza meg a nappali közti küszöbön, furcsa, mély hangon felbong, a vendégeim pedig, mintha még sosem hallottak volna ilyet, vagy mintha halottat hoznék, csodálkozva engednek helyet a gyógyászati labdának meg nekem.

22. De hát miben kételkedik, aki csodálkozik, az újbán vagy a régiben?

23. Megesik, hogy a Pór házaspár egyik tagja nejlonharisnyában tipeg előttem a szőnyegen, a McKenzie-torna előírásai szerint hajlítgatja hosszúra nyúlt tagjait, emelgeti a lábszárát, a csípőjét, keresztezi a bal kéz és a jobb láb, a bal láb és a jobb kéz útjait, közben pedig elfelejti, hogy ha a torna gyakorlatai személyre szabottak, akkor ami az egyiknek hasznos, a másiknak bizony káros lehet.

24. Amikor azt tanácsoltam a vendégemnek, hogy képzelje magát fény felé nyújtózó növénynek, Pórné arcára kiült valami himnikus komolyság, valami még sosem látott ábrándos figyelem.

25. Egy másik alkalommal – amikor éppen azon gondolkodtam, hogy vendégem teste mint ha csupa tojásdad, álmélkodó szájra emlékeztető elemből volna összeróva, és ő egy esetenül kivitelezett mozgássor közben váratlanul megingott, majd kis híján elesett –, ahogy reflexszerűen utánakaptam, és a mellét véletlenül megérintettem ott, ahol a legpuhább, ahol a test a tehetetlenségi nyomatéknak a leginkább kitett, *akkor kivételesen azt kellett színlelnem, hogy nem csodálkozom, és nem azt, hogy igen.*

26. A csodálkozás egy rés, amibe bele lehet csúsztatni a lábat.

27. Egyébként minél tovább áll fenn a csodálkozás kényszere, annál valószínűbb, hogy előbb-utóbb valamiféle déjá vu-spirálba kerülök, ahol egy közös McKenzie-tornából eredő baráti viszályt, az ismerőseim néma megütközését az én látszólagos közönyömön, a mentegetőzésemet, és az ő ezt követő megbocsátó gesztusaikat szívfájdító élességgel mind előre látom, és könnyen lehet, hogy végül a fejem is megsajdul egy ilyen kellemetlen jósróhamtól.

28. Amikor mindent megittunk, mindent megettünk, a hamutartókat rúzsfoltos, összeharapott csikkekkal tömtük tele, és én az előszobában állva előzékenyen felségíteném vendégeimre a kabátot, van, aki meglepve húzza el magát, alighogy megérzi karján az érintésemet.

29. Tudom, hogy ezt az udvariassági formulát a barátaim idejétmúltnak és disszonánsnak találják, mert, ahogy mondják, nem tükrözi a jelenkori társadalmi viszonyokat, és az is zavarba hozza őket, hogy éppen egy nő az, aki szeretné fölsegíteni rájuk a bundát, a ballont, a dzsekit, nekem mégis örömet okoz, ha kaszáló kezüket néhanapján a kabátujj sötét alagútjához igazíthatom.

30. Ha Krisztus manapság jönne el közénk, a keresztfán nem meghalnia kéne, hanem csodálkoznia.

31. Egyik kollégám arcán van egy hosszúkás, majdhogynem vízszintes állású sebhely, aminek az árkában nyaranta szelíden megül a veríték: olyasféle hasíték ez, mondta egyszer a tőle megszokott provokatív ö niróniával, mint a virslié, ha főzés közben felreped, aztán töredelmesen bevallotta nekem, amit a közös barátainktól, de legfőképpen a Pór házaspártól már réges-rég tudok (ezért aztán csodálkozni a hallottakon ismét nem sikerülhetett), hogy az arc át egy sebtében végrehajtott sectio caesarea közben a szülészorvos szikéje sebezte meg.

Farkas Ferenc: Astor Piazzolla – 2018